

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: (l. s.)

Cím: *Zsufolt mulatók is vannak Pesten, ahol a falusiak shymiznek.*

Forrás: *Az Újság*

3m

(Hely)

1924. 11. 9.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

Osztályozás

Tárgy

491

Hely

Idő

"1924"

Személy

Zsufolt mulatók is vannak Pesten, ahol a falusiak shymiznek.

Pezsgő, cigány és jazz band hódít a kisgazdatársadalomban.

A régi pesti éjszaka szerelmesét egy sivár éjjelen megszólította öreg barátja, a rokkant, mulatóbeli pincér:

— Tudja, Nagyságos Ur, hogy *nem igaz*, amit összevissza irnak és mesélnek a mulató Pest haláláról? Igen, az előkelő, fényes és gazdag mulatókban megszűnt az élet, mert megszűntek élni azok, akiknek kedvéért a cifra, új táncpaloták létesültek. *De a híres, nevezetes pesti éjszaka nem szűnt meg, csak eltoldott és áttelepedett oda és azok közé, akik ma is győzik az éjszaka könnyű óráit pénzzel táplálni...*

Ezzel a kopott fecskefark karonfogta az öreg pesti lumpot és elvezette a körut szűk mellékutcáin és utcakeresztezein át egy sötét kis sikátorba, ahol a saroképületben valamikor kávéház lehetett, hordárok, konfliskocsisok, kerekdedségek, házmesterek, viceházmesterek, borbélylegények, billiárdművészek, kártyaszonglőrök, feketekávé-sampiónok, limonádé-bajnokok, sör-királyok, képeslevezőlap árusok és kucséberék kávéháza. A világ mulása és az idők dulása megszüntette ezt a kávéházat, mely azóta volt már mozi is, kabaré is, tréfás színpad is, népiéleti elosztótelep is és bank- és tőzsdemizományi iroda is, most aztán «bar» lett, csak így vessző nélkül, egyszerű a-val mondván, amugy népiesen, póriasan, parasztosan, falusiasan, vidékiesen, dacára annak, hogy egy előkelő berlini bár után keresztelték el.

Apró, zöldlibériás «groom» álldogal a keskeny bejáratnál, élénkszemű, fürgé kis pesti csirkefogó, ilyenekből lesznek az éjszakai pincérek vagy éjszakai konfliskocsi-mosók, akik már nyolc esztendőskorokban megszokják ezt az életet, ahelyett, hogy földrajzot tanulnának, meg hittant és beszéd- és értelemgyakorlatot.

Ez utóbbi tantárgyból ugyan akár diplomája is lehetne ennek az ál Jackie Coogan-nek, mert így fogadja a vendéget:

— *Ma záróra öltör, csupa klassz nő van benn!*...

A «klassz» nők valóban benn vannak, tucat-számra, egy kicsit feltűnően és izléstelenül kiöltözködve, csupa ó-divatu, avult estélyi ruhában, de csillogó gyöngyökkel és hamis ékszerekkel teleaggatva. Parfümök és, de ez az illat nem diszkrét és nem lehelletfinom *Houbijant*, nem *Coty* és nem *D'Orsay*, valódi, hamisítatlan pesti illat ez, olcsó, erős, szinte fojtogató. A rouge is, ami a nők ajkát élénkíti, rikitő és kiabáló, s bár a harisnyájuk divatos testszínű harisnya, színes cipőjük nem egész kifogástalan.

De nem is ők érdekesekek itt, ez éjjeli mulató lármás és tulzó alkalmazottai, hanem a vendégek, akik velük foglalatoskodnak, azaz társaságukban vigadnak és szórakoznak az apró, négyzögletes asztaloknál és a kopott, kimustrált, elárverezett kávéházi «páholy» garnitúrák körül.

Egy egész külön néposztály, nem békebeli és nem az, amelyet hadigazdagnak, konjunkturalovagnak, tőzsdespekulánsnak, valutásibernek, zugáruüzérnek vagy új-milliárdosnak szoktak nevezni. *A falusi nép ez, az ugynevezett kisgazda,*

a maga eredeti csizmás, dolmányos, fehér hálóinges, lehajtott galléros, gallérelküli mivoltában.

Amerre a szem ellát csupa bátyámuram, csupa gazduram, csupa koma, sógor és szomszéd. Vidékiek, a Dunántúlról, Somogyból, Baranyából, a Tisza mentéről, Jásznagykun-Szolnok vármegyéből és Hevesből, mátravidékiek, csongrádiak, eger-környékiek, a magyar föld áldott, zsiros, piros-pozsgás arcu munkásai.

Ezen nem látszik meg az éjszakai élet, a mai gond, nyomorúság és a szomorúság. Jókedvűek, hangosak, közvetlenek, természetesekek, mint akik már megszokták, hogy ha ügyes-bajos dolgaik, üzleteik, tanácskozásaik, kérvényezéseik és előszóbaásaik Pestre vezénylik őket, akkor *éjszaka a bar-ba kell menni*, ami nincs Mátravonákon, Zalalövön vagy Tiszacsegibe... ami újszerű és ma mégis oly természetes nekik.

Ami első pillanatban feltűnik, hogy *majdnem minden asztalnál pezsgőt bontanak, vagy karcsu palackokban gyöngyöző, finom bort. Nem hiszem, hogy bármelyik fényes pesti mulatóban egy hét alatt elfogy annyi pezsgő, mint itt egyetlen éjszakán!*

Közlekenyek, könnyen-ismerkedők, amellet alázatosak és csaknem szolgálaiak a mulató vidéki vendégei, ha véletlenül egy-egy nadrágos pesti ur kerül a bárba.

Az egyik asztalnál hárman ülnek, két idősebb és egy fiatalabb falusi, a fiatalabb nem is ül már, mert a két karjába temetkező fejjel valósággal elnyulik az asztalon. Alszik. A két idősebb nem sokat törődik vele, mert *a két hölgygel vannak elfoglaltva, akik az asztaluknál ülnek.*

— Hajnalba utazunk haza... Maguk is jönnek velünk! — mondják a lányok felé.

— Hová? — rémüldözik az egyik, tettetett kétségbeeséssel.

— Kislakra! — feleli gögösen gazd'uram. — Olyan házat látok majd, mint még soha!... Meg olyan csikókat és olyan hizott dzsínókat az ólban...

— *Majd örül maguknak Erzs! — replikázik a másik.*

— *Örül, persze, hogy örül, — teszi hozzá az első bizonyos göggel. — Tán azt hiszed az én parlámon nem én parancsolok? — fortyan fel hirtelen, némi pezsgőmámoros hangulatban.*

És ettől kezdve egyre erőszakoskodik, hogy a lányoknak velük kell utazni. A lányok — mit is lehetne mást — beleegyezően bólogatnak és

titokban összenéznek a két falusi háta mögött. És grimace-okat vágnak, amikor ezek nem látják, meg kicsufolják őket.

De megszólal a zene, cigánymuzikusokból válogatott *jazz-band* és egyszerre nyolc-tíz pár kering és forgolódik a sima parketten, *ritmusra és taktusra illegelik és billegelik magukat*, a lányok kacarásznak, sikoltoznak, *valami furcsa és eredeti keveredése ez a shimmynek és a csár-*

dásnak, mégis inkább csárdás, mint a shimmy...

A végén aztán valóságos csárdás lesz belőle, friss, fürgé, ropogós. Ugy járták, mint odahaza az alvégi kocsmában, legénykorukban, vagy a lampionokkal és tölgyfalombokkal feldiszitett szűrőkben, ahol falusi táncmulatságot szoktak rendezni.

Egyik-másik asztalnál a zenekar elszakadt töredéke régi magyar nótákat játszik és rekedt magyarok harsonáznak.

Van olyan is, aki politizál.

— *Nem szabad megróni a falusi népet! — erősködik egy köpcös, ragyogó arcú földesgazda. — Kigyót-bekát ránk kiállanak, mert nem ismerek a helyzetet!... Nagyatádit is félreismerték,*

szegényt, — teszi hozzá, — mert becsületes ember volt és csak jót akart a népnek...

Majd emelkedett hangon zugja, mint valami szónoklatot:

— *A falunak és a városnak úgy kell érezni, mint két testvér!...*

Kortársbeszédék frázisait dörgi el, s a végén sirva fakad és a muzsikus cigányt csókolgatja.

A tulajdonos is előkerül, aki személyesen és névszerint ismeri majdnem valamennyit.

— *Jó vendég, a falusi vendég, — áradozik a boldogságtól, ahogy végignéz a zsufolt és hangos mulatóban. — Itt még van pénz, kérem, s ha nem is dobálják esztelenül, de mindig gavallérok...*

Az ügyeletes rendőrtisztviselő alig győzi elhárítani asztalától a sok kedves tolakodót, akik magukkal hozzák a poharakat, hogy koccinthatassanak a «főkapitány urral». Őt is invitálják, csalják, csábítgatják a portájukra, szíves vendégségbe. *Általában mindenkit meghívnak magukhoz, a cigányokat, a pincéreket és a nagydobost, olyan szívesek és olyan meghatóan udvariasak itt, e furcsa helyszelben, hogy csak mosolyogni szabad rajtuk, az esellenségeiken, a naivitásaikon, az ügyefogyottságukon és...*

Nem, nem születtek ők a pezsgős, jazz-band-es és shimmyző pesti bárba, ahová bizony a fejken-dős és kötött vállkendős asszonyságokat és menyecskéket is magukkal cipelik, ha úgy adja a sor, s előfordul, hogy egy asztalnál ül gazduram, komámuram, komámasszony és Lulu, vagy Annie, a mulató napidijas tündére...

Amiben ők nem találhatnak semmi kivetni valót, mert ők más szemmel nézik a bár-hölgyeket, mint a pestiek, hugomnak, telkemnek, galambomnak szólítják őket és bizony, ott még nem tartanak, hogy bizonyos honoráriummal kedveskedjenek nekik egy-egy dáridó után.

Azaz, hogy mégis... Mutattak a bár-ban egy dunántuli földesgazdát, aki valahonnan elleshette ezt a pesti szokást, amelyből a mulató hölgyei élnek.

Ez azonban nem is volt már igazi kisgazda. Régi vidékies bája, varázsa, hangulata elmúlt, elkopott. Pesti pali lett belőle...

